

Prof. dr. sc. Matko Bogunović, dipl. ing.

(Baćina-Ploče, 21. ožujka 1941., Zagreb, 20. kolovoza 2018.)

Vijest da nas je zauvijek napustio prof. dr. sc. Matko Bogunović, istaknuti nastavnik, znanstvenik, stručnjak i nadasve plemeniti čovjek, tužno i s nevjericom je odjeknula u srcima njegovih najbližih, brojnih prijatelja, kolega i svih koji su ga poznavali. Umro je čovjek koji je svojim neumornim radom na razvoju i unapređenju pedološke znanosti, nastave i struke u Hrvatskoj ostavio neizbrisiv trag.

Prof. dr. sc. Matko Bogunović, rođen je 21. ožujka 1941. u mjestu Baćina kod grada Ploče, gdje je proveo djetinjstvo, dok je osnovnu školu i gimnaziju pohađao u Pločama.

Nakon završetka gimnazije, 1960. godine upisuje Poljoprivredni fakultet u Zagrebu, smjer Voćarstvo-Vinogradarstvo-Vinarstvo, koji završava 1965. godine. Iste godine zapošljava se kao upravitelj poljoprivredne zadruge Baćina, koju je vodio samo jednu godinu. Naime, već 1966. godine prelazi na Institut za pedologiju i tehnologiju tla u Zagrebu, gdje ostaje sljedećih 10 godina, odnosno do 1976. godine, kada prelazi na Poljoprivredni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, gdje je na Zavodu za pedologiju izabran za asistenta. Iste godine je i magistrirao obranom rada "Semiglejna tla Slavonije", dok je doktorirao 1988. godine obranom doktorskog rada "Vertična tla Hrvatske".

U znanstveno - nastavno zvanje docenta izabran je 1988. godine, u izvanrednog profesora 1992. godine, redovitog profesora 1998. godine, a u trajno zvanje redovitog profesora 2003. godine. U mirovinu je otišao 1. listopada 2011. godine.

Izuzetno bogati nastavni, znanstveni i stručni opus profesora Matka Bogunovića, pokušat ćemo u nastavku sažeto prikazati.

Profesor Bogunović je radom u nastavi započeo 1976. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu, u svojstvu asistenta, vodeći vježbe iz

predmeta Pedologija. 1981. godine povjerava mu se nastava iz dijela predmeta Pedološko kartiranje, a 1988. preuzima nositeljstvo predmeta Sistematika i kartiranje gdje osmišljava program nastave za studente Poljoprivrednih melioracija. Od 1990. godine preuzima predavanja na predmetu Osnove agrikulture za studente Poljoprivredne mehanizacije, a od 1992. godine i za studente Poljoprivredno-ekonomskog smjera. Predmet Pedologija počeo je predavati 1995. godine za obrazovni profil Bilinogojstvo. Sudjelovao je i u nastavi na Poslijediplomskom studiju za znanstveno usavršavanje iz Agroekologije, gdje je bio nositelj predmeta: Geneza i klasifikacija tala i Pedološko kartiranje. Kraće vrijeme bio je i voditelj toga studija.

Pri osnivanju novog studijskog programa Agronomskog fakulteta prilagođenog Bolonjskoj deklaraciji, izradio je program i nastavne materijale za modul Pedologija na preddiplomskoj razini, te bio nositelj navedenog modula u razdoblju 2005.-2010. Za diplomski studij Agroekologija izradio je programe i nastavne materijale za module Postanak tla i Vrednovanje i racionalno korištenje prostora, te im bio nositelj od 2008.-2010. godine. Na poslijediplomskom doktorskom studiju "Poljoprivredne znanosti" osmislio je i koordinirao modul Priroda i svojstva tla.

Njegov angažman u nastavi na ostalim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu, kao i izvan spomenutog Sveučilišta, bio je, također, vrlo velik. Od 1997. do 2010. godine bio je nositelj modula Pedologija na Biološkom odsjeku i modula Pedogeografija na Geografskom odsjeku Sveučilišta u Zagrebu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. U istom razdoblju bio je i nositelj modula Osnove tloznanstva na Sveučilištu u Zagrebu Rudarsko geološko naftnom fakultetu.

U razdoblju od 1987.-1996. prof. Bogunović je bio nositelj nastave iz predmeta Pedologija na Poljoprivrednom institutu u Križevcima. Od 1994. godine do odlaska u mirovinu 2011. godine, bio je gostujući nastavnik na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru, gdje je vodio kolegij Pedologija. Na studiju "Mediterranska poljoprivreda" u Splitu bio je koordinator modula Pedologija u razdoblju 2005.-2009.

Studenti će ga pamtiiti kao zanimljivog predavača koji se bezrezervno davao na svakom predavanju. Smatrao je da se pedologija najbolje uči na terenu i zagovarao povećanje udjela terenske nastave u satnici. Bez obzira na često ograničene mogućnosti zbog velikog broja studenata, a manjka sredstava, terenska nastava iz Pedologije bila je jedna od onih o kojoj se pričalo među studentima. Čak i oni kojima pedologija nije bila posebno zanimljiva prepoznali su i cijenili trud koji je profesor ulagao i u taj dio nastave.

Profesor Bogunović je bio mentor dviju disertacija, tri magistarska rada i velikog broja diplomskih radova. Nesebično i strpljivo pomagao je svojim kandidatima, ne žaleći truda i vremena da konačni rezultat bude dotjeran do potrebne razine.

Autor je internih skripti "Pedološko kartiranje" i "Postanak tla" te brojnih nastavnih materijala za potrebe studenata. Koautor je udžbenika "Višenamjensko vrednovanje zemljišta i racionalno korištenje prostora" objavljenog 2014.godine.

Nastavljajući poznatu i uvažavanu tradiciju svojih prethodnika u Zavodu za pedologiju, prof. Bogunović znatno je proširio područje nastavne djelatnosti zavoda.

Profesor Bogunović bio je izuzetno aktivan i na području znanstvene djelatnosti. Od 1966. do 1986. godine aktivno je sudjelovao na projektu "Izrada Osnovne pedološke karte RH mjerila 1:50.000" i to mu je bila glavna znanstvena preokupacija tih 20-ak godina. U tom projektu samostalno je, ili kao koautor, izradio 43 potpuna ili djelomična lista Pedološke karte mjerila 1:50.000 na području Republike Hrvatske. Drugim riječima, pedološki je "iskartirao" oko 22% područja naše države.

Pedokartografija je bila njegovo najdraže područje tijekom cijele karijere. U tom segmentu ostvario je zajedno sa suradnicima i svoje najzapaženije znanstvene radove i projekte.

Najvažniji među njima koje svakako valja istaknuti su "Namjenska pedološka karta Republike Hrvatske mj. 1: 300.000" koji je vodio u razdoblju 1993. - 1996., te "Karta rizika od erozije tla vodom u RH, mj. 1: 300.000" u razdoblju 1997. - 2000. godine. U sklopu međunarodnog projekta "Izrada europske baze podataka i pedološke karte Europe u mjerilu 1:1.000.000" bio je koordinator za Republiku Hrvatsku tijekom razdoblja 1994. - 1998., te je u suradnji s kolegama sa Zavoda izradio Pedološku kartu RH mj. 1: 1.000.000 prema FAO klasifikaciji.

Iako se tijekom svoje karijere dominantno bavio kartografijom i klasifikacijom tala, sudjelovao je kao suradnik i u brojnim drugim znanstvenim projektima, poput npr. projekta "Tlo i uređenje zemljišta", "Zaštita tla i voda", "Hidropedološka karta Republike Hrvatske mjerila 1:300.000" i drugima.

Pred kraj karijere pokrenuo je nacionalni znanstveni projekt "Zakiseljavanje tala i dehumizacija u agroekosustavima kontinentalne Hrvatske" i vodio ga u razdoblju 2007.-2010., sa željom da se aktivnosti započete na navedenom projektu nastave i nakon isteka formalnog trajanja projekta.

Profesor Bogunović autor je preko 100 znanstvenih radova od kojih je više od 60 indeksirano u relevantnim bazama podataka, a u kojima se uglavnom bavio genezom tala, klasifikacijom i pedokartografijom. Također, autor je 40-ak radova objavljenih u časopisima, knjigama i monografijama. Posebno vrijedi istaknuti autorstvo pojedinih poglavlja u monografijama: "Tla Gornje Posavine", "Tla Slavonije i Baranje", "Pedosfera Istre" i "Tla Gorske Hrvatske".

Tijekom svoje dugogodišnje karijere sudjelovao je na brojnim međunarodnim i domaćim znanstvenim skupovima, nerijetko s pozvanim predavanjima. Bio je poznat po svom osebujnom stilu izlaganja i žustrim raspravama s kolegama, uvijek uvažavajući i cijeneći tuđi rad i rezultate, ali i gorljivo braneći svoje stavove.

Osim znanstvene i nastavne, posebno je bila bogata i živa njegova stručna djelatnost tijekom svih godina radnog vijeka. Izradio je sam ili sa suradnicima preko 100: studija, elaborata, stručnih projekata i ekspertiza za brojne poljoprivredno – proizvodne organizacije, općine, gradove i županije. Stručni rad profesora Bogunovića obuhvaćao je: studije za prostorno vrednovanje i planiranje, projekte i studije uređenja tala za hidro i agromelioracijske potrebe, studije i elaborate za bonitetno vrednovanje, zaštitu i kategorizaciju zemljišta, hidropedološke studije, kao osnove za projekte odvodnje i natapanja, ekspertize onečišćenja i uređenja oštećenih tala, te višenamjenska vrednovanja zemljišta u GIS tehnologiji.

Objavio je veliki broj stručnih radova i sudjelovao na brojnim stručnim skupovima. Profesor Bogunović je intenzivnim stručnim radom kroz cijeli svoj radni vijek dao znatan doprinos daljnjem razvoju tloznanstvene struke u Hrvatskoj.

Tijekom svoje bogate karijere obnašao je i raznovrsne funkcije od kojih se ovdje navode samo najvažnije.

U razdoblju od 1988. do 1990. godine bio je čelna osoba Instituta za agroekologiju. Od 1988. do 1996. godine bio je tajnik Vijeća za daljinska istraživanja i fotointerpretaciju pri Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, a od 1997. potpredsjednik toga Vijeća. U razdoblju od 1993. do 1997. godine u navedenom Vijeću HAZU-a bio je predsjednik Komisije za poljoprivredu i šumarstvo, a od 2000. do 2002. bio je predsjednik toga Vijeća. U više mandata, bio je Predstojnik Zavoda za pedologiju Agronomskog fakulteta u Zagrebu.

Profesor Bogunović bio je i dugogodišnji član Uredničkog odbora časopisa "Agronomski glasnik" i "Biltena za daljinska istraživanja i fotointerpretaciju", kao i brojnih znanstvenih i organizacijskih odbora međunarodnih i domaćih kongresa. Bio je aktivan član domaćih znanstvenih društava: Hrvatskog tloznanstvenog društva, Hrvatskog ekološkog društva, Hrvatskog hidrološkog društva i Hrvatskog agronomskog društva, kao i međunarodnih pedoloških društava na europskoj i svjetskoj razini.

Za svoj uspješan dugogodišnji pedološki rad dobio je više nagrada, priznanja i zahvalnica. Međutim, više od svih tih nagrada i priznanja, vrijedio mu je stisak ruke i srdačan osmijeh bivših studenata kojim su ga pozdravljali kad bi se sreli i prisjetili se svega onoga što im je dao. A to nisu bila samo znanja o tlu.

Svi mi koji smo imali priliku, čast i zadovoljstvo učiti od profesora Bogunovića pamtit ćemo njegov odnos prema radu i suradnicima, njegovu iskrenost, upornost, kolegijalnost, entuzijazam i predanost struci. Pamtit ćemo ga kao dobrog čovjeka, vedra duha, ogromne životne energije, uvijek spremnog saslušati i pomoći, čovjeka širokog osmijeha i još širih pogleda na život i ljude.

Znanstvena, nastavna i stručna djelatnost profesora Bogunovića ostala je trajno zapisana u brojnim znanstvenim radovima, knjigama, skriptama, prezentacijama, studijama, te u sjećanju svih nas koji smo ga poznavali i imali priliku s njim surađivati.

Iskreno zahvaljujemo za sve dobro koje je mnogima nesebično davao i neka mu je laka hrvatska gruda. Neka je slava i hvala prof. dr. sc. Matku Bogunoviću.

Prof. dr. sc. Stjepan Husnjak

